

Krystyna Hrycyk

Pierwsza konferencja naukowa poświęcona nauczaniu języka polskiego na Węgrzech

Biuletyn Polonistyczny 19/3 (61), 150-153

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych badań polonistycznych na Węgrzech. Wiele w tym zakresie dotychczas zrobiono, z bibliografii prac (zamieszczonej również na łamach "Biuletynu Polonistycznego") wynika jednak, że mają one bardzo często charakter jedynie przyczynkarski i okolicznościowy. Brakuje tak bardzo potrzebnych badań kontrastywnych nad językiem polskim i węgierskim (ostatnio próbuje je prowadzić dr Janusz Bańczerowski); brak podręczników, paralelnych wyborów tekstów, prac teoretycznych z zakresu przekładu artystycznego. Wraz z narodzinami pierwszych studiów polonistycznych na Węgrzech sprawy te trzeba koniecznie sygnalizować.

¹ O tych tradycjach w Debreczynie pisałam w "Życiu Literackim" z 15 marca 1974 r.

Mgr Krystyna Hrycyk
Lektor języka polskiego
na Uniwersytecie im. L. Kossutha
w Debreczynie

PIERWSZA KONFERENCJA NAUKOWA POŚWIĘCONA NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO NA WĘGRZECH

W dniach 19-20 lutego 1976 r. na terenie węgierskiej polonistyki nastąpiło ważne dla jego dalszego rozwoju wydarzenie: staraniem Węgierskiej Akademii Nauk oraz Ośrodka Informacji i Kultury Polskiej w Budapeszcie zorganizowana została pierwsza w historii Węgier konferencja naukowa poświęcona nauczaniu języka polskiego na Węgrzech. W konferencji, której zadaniem było podsumowanie dotychczasowych doświadczeń i osiągnięć oraz wskazanie nowych zadań na przyszłość, wzięły udział osoby od lat zainteresowane teoretyczną i praktyczną stroną procesu nauczania języka polskiego w węgierskim środowisku językowym. Wygłoszono 12 referatów.

Mimo że było to pierwsze spotkanie, gromadzące wszystkie problemy

dotyczące nauczania języka polskiego Węgrów, jego naczelnym hasłem stała się, zgodnie z prądami współczesnego językoznawstwa, potrzeba prowadzenia badań porównawczych języka węgierskiego i polskiego oraz wyzyskania ich wyników w metodyce nauczania języka. Mówili o tej potrzebie prof. János Báláz s, kierownik Katedry Językoznawstwa Ogólnego Uniwersytetu im. L. Eötvösa w Budapeszcie, oraz dr György Szépe z Węgierskiej Akademii Nauk. Zarysowali oni sytuację badań konfrontatywnych w językoznawstwie węgierskim i nakreślili problemy metodologii badań porównawczych języka polskiego i węgierskiego. Prace w tym zakresie nie były dotychczas na Węgrzech podejmowane: zarówno węgiercy, jak i polscy językoznawcy mają jednak doświadczenia w badaniach konfrontatywnych innych języków. Z doświadczeń tych należy skorzystać.

W r. 1974 odbyła się w Warszawie konferencja poświęcona nauczaniu języka węgierskiego w Polsce. W badaniach porównawczych powinna istnieć na co dzień współpraca między polskimi hungarystami i węgierskimi polonistami. Nauczanie języka węgierskiego w Polsce i na Węgrzech - to dwie strony tego samego problemu.

Na Węgrzech ciekawe prace porównawcze prowadzą grupy węgiersko-angielska, węgiersko-francuska i węgiersko-rosyjska; rozwijają się również badania kontrastywne węgiersko-serbo-chorwackie oraz węgiersko-rumuńskie. Przyszłość powinna przynieść powstanie grupy węgiersko-polskiej. Aby badania te były pełne, należy objąć nimi wszystkie warstwy języka, w tym także język mówiony. Język polski i węgierski, mimo że należą do odrębnych rodzin językowych, są sobie bliskie w zakresie zasobu leksykalnego i jego semantyki. Ogromnie potrzebne są badania w zakresie składni obydwu języków oraz stylistyki.

Niektóre postulaty wysunięte w wygłoszonych referatach znalazły wyraz w pracach prezentowanych na konferencji. Dr Éva Stephanides przedstawiła wyniki swoich badań na temat porównania sposobu wyrażania określoności w językach polskim, angielskim i węgierskim. Károly Morváy mówił o frazeologii języka węgierskiego i polskiego, dr Ferenc Kiefer - o wyrażaniu stopnia wyższego przymiotników w obydwu językach, Krystyna Hrycyk przedstawiła próbę porównania etykiety językowej.

Duża część referatów oparta była na doświadczeniach praktycznych

w nauczaniu języka polskiego, pochodzących z różnych terenów działalności. István Varsányi podsumował powojenną historię nauczania języka polskiego na Węgrzech: od lat prowadzi on zajęcia na kursach językowych organizowanych przez Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej "Lengyel Kultúra" w Budapeszcie, które cieszą się nieślabnącym zainteresowaniem. Varsányi jest współautorem pierwszego (i, jak dotąd, jedynego) podręcznika języka polskiego dla Węgrów (oraz autorem rozmówek polsko-węgierskich), który, napisany w latach 50-ych, jest już częściowo przestarzały. Na podstawie własnych doświadczeń autor opracował nowy podręcznik, który czeka na wydanie. Obok Varsányi'ego język polski wykładają na kursach w "Lengyel Kultúra" Istvánné Bakonyi - absolwentka budapeszteńskiej filologii polskiej, oraz pracownik Węgierskiej Akademii Nauk - dr Janusz Bańczerowski. Podzielili się oni na konferencji doświadczeniami ze swojej pracy. Bakonyi, która prowadzi również lektorat języka polskiego w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Budapeszcie, mówiła o nauczaniu języka metodą audiowizualną i o niedostatku materiałów dydaktycznych w tym zakresie. Bańczerowski przedstawił analizę błędów językowych najczęściej popełnianych przez Węgrów podczas przyswajania sobie języka polskiego. Analiza ta stanowi cenną wskazówkę dla metodyki nauczania języka. O błędach popełnianych w języku ojczystym oraz w językach obcych mówił zaproszony na sesję doc. dr Witold Cienkowski.

Obok problemów masowego nauczania języka polskiego na Węgrzech dużo miejsca poświęcono na sesji uniwersyteckiemu kształceniu polonistów, prowadzonemu obecnie przez dwa węgierskie uniwersytety. Bogaty w propozycje referat na temat potrzeby intelektualizacji procesu praktycznego nauczania języka przedstawił doc. József Dombrowszky z Uniwersytetu im. L. Kossútha w Debreczynie. Lektorka języka polskiego z tegoż Uniwersytetu podzieliła się zebranych z własnych doświadczeń uwagami na temat elementów kulturoznawczych w nauczaniu języka polskiego Węgrów. K. Morváy mówił o problemach nauczania języka polskiego na studiach polonistycznych w Budapeszcie.

Referaty przedstawione na konferencji oraz dyskusja uświadomiły, że w nauczaniu języka polskiego na Węgrzech istnieje, obok niewątpliwych osiągnięć, sporo zaniedbań, szczególnie w dziedzinie wypracowywania

naukowych podstaw dla metodyki nauczania. Potrzebne są więc badania nad językiem polskim, które, w przeciwieństwie do badań historycznoliterackich, prawie nie są podejmowane. W przyszłości powinny stać się one jednym z głównych zadań młodej węgierskiej polonistyki.

Uczestnicy konferencji wyrazili opinię, że tego typu spotkania, poświęcone już konkretnym merytorycznym problemom, należy organizować w przyszłości.

Mgr Krystyna Hrycyk
lektor języka polskiego
na Uniwersytecie w Debreczynie

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM KU CZCI LUIGI ARIOSTA

Rzym, 27 IX – 5 X 1974

Pięćsetlecie urodzin Ariosta zbiega się z podobnymi rocznicami wielkich Włochów - Michała Anioła (6 III 1475), sześćsetleciem zgonu Petrarcki (19 VII 1374); tyleż lat mija od śmierci autora "Dekameronu" w bieżącym roku. Ariosto nie zajął w pamięci ludzkości miejsca równego twórcy "Sonetów" do Laury i "Tryumfów", dorównał mu przecież jako geniusz poezji, najdoskonalszy w tym polu wykwit renesansu i poeta narodowy w najszerszym rozumieniu tego terminu. Toteż Włosi świętują Rok Ariosta od czerwca 1974 po listopad 1975.

Zjazd zwołany przez rzymską Accademia Nazionale Dei Lincei, a stanowiący jedno z wielu spotkań organizowanych we Włoszech dla uczczenia rocznicy autora "Orlanda", skupił uczonych europejskich reprezentujących Akademię Nauk: Włoch, Francji, RFN, Związku Radzieckiego i Polski. A więc kraje, w których twórczość Ariosta odegrała istotną rolę w kilku co najmniej płaszczyznach, docierając tam przede wszystkim przez przekład, najczęściej produkt renesansu, promieniując poprzez oryginalną wersję, motywy i strukturę, kształtując gatunki najbliższe epice - romans, i dalsze, jak opera czy - rzadziej - komedia, a przede wszystkim uczestnicząc w formowaniu się europejskiego romantyzmu.